

KIN-PARTIKKELIN SYNTAKTISET YMPÄRISTÖT

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
15.1.2021

Henna Vanninen

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkielman aihe ja tutkimuskysymykset	1
1.2. Aiempi tutkimus	2
2. KIN-PARTIKKELI	6
2.1. <i>kin</i> -partikkelin morfosyntaktiset ominaisuudet	6
2.2. <i>kin</i> -partikkelin semanttiset ja pragmaattiset ominaisuudet	7
3. ANALYYSI	10
3.1. Aineisto	10
3.2. Syntaktisten lausetyyppien analyysi	12
3.3. Lauseenjäsenten analyysi	19
3.4. Lauseenjäsenten analysointi lausetyypeittäin	22
3.5. Yhteenveto	24
4. PÄÄTÄNTÖ	27
LÄHTEET JA LYHENTEET	29

1. JOHDANTO

1.1. Tutkielman aihe ja tutkimuskysymykset

Tässä tutkielmassa tutkin *kin*-liitepartikkelin esiintymistiheyttä eri syntaktisissa ympäristöissä. Olen rajannut aiheeseeni syntaktiset lausetyypit sekä lauseenjäsenet. Valitsin juuri nämä näkökulmat aiheeseeni, sillä *kin*-partikkelia ei näistä näkökulmista ole tutkittu juuri lainkaan, joten tästä tutkimuksesta saatava uusi tieto voi hyödyttää tulevaa tutkimusta. Aineistoni olen kerännyt Korp-työkalun avulla suomalaisen kirjallisuuden klassikoista. Kaikki tutkimani lauseet ovat Juhani Ahon teoksesta *Lohilastuja ja kalakaskuja* (1921). Valitsin tämän aineiston sen perusteella, että se tuotti riittävän määrän tuloksia analysoitavaksi. Tutkin ja analysoin 392 *kin*-partikkelin sisältävää lausetta, ja ryhmittelen ne syntaktisten lausetyyppien ja lauseenjäsenien mukaan. Menetelmäni on kvalitatiivinen eli laadullinen, mutta hyödynnän argumentoinnissani myös analyysini tuottamia lukuja esiintymien määrästä.

Tämän kappaleen tarkoitus on taustoittaa *kin*-partikkelin teoriaa ja havainnollistaa sitä, kuinka monissa eri yhteyksissä *kin*-partikkelia voidaan käyttää. Liitepartikkeli *-kin* luokitellaan pääasiassa inklusiiviseksi fokuspartikkeliksi. Sillä on muitakin merkityksiä, joita ei voi suoraan yhdistää fokuspartikkelimerkitykseen. (VISK 2008 § 842.) *-kin* korostaa ilmaisua tai viittaa edellä mainittuun. Yleisimmät merkitykset ovat 'myös', 'esimerkiksi', 'jopa', 'vieläpä' ja 'muun muassa'. (Mäkelä 1993: 2.) Semanttiseen tulkintaan vaikuttaa koko lauseen konteksti. Esimerkiksi verbiin liittyvä *-kin* vertaa lausumaa kontekstista nousevaan odotukseen. Esimerkissä (1) ilmaus on odotuksenvastainen ja esimerkissä (2) odotuksenmukainen. (VISK 2008 § 842.)

(1) *Homma lähtikin* luistamaan.

(2) *Halusin illalla mennä saunaan, ja niin meninkin.*

Useimmat liitepartikkelit voivat liittyä mihin tahansa sanaluokkaan ja lauseenjäseneseen (VISK 2008 § 126). Tästä syystä onkin tärkeää tutkia, mihin lauseenjäseniin liitepartikkelit liittyvät todellisessa kielenkäytössä. Yleisestikin *kin*-partikkeli on jäänyt melko vähäiselle huomiolle suomalaisessa kielentutkimuksessa. Tutkimus on tärkeää,

sillä se auttaa meitä paremmin ymmärtämään *kin*-partikkelin toimintaa suomen kielessä. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Mitkä syntaktiset lausetyypit yleisimmin sisältävät *kin*-partikkelin?
2. Mihin lauseenjäseniin *kin*-partikkeli yleisimmin liittyy?

Seuraavaksi käsittelen luvussa 1.2. aiempaa tutkimusta, jota *kin*-partikkelista on tehty. Tarjotakseni kattavan kuvan *kin*-partikkelin tutkimuksesta käsittelen sekä murteiden näkökulmasta tehtyjä että semantiikkaan pohjautuvia tutkimuksia. Pääluvussa 2 avaen *kin*-partikkelin teoriaa. Alaluvussa 2.1. keskityn kyseisen partikkelin morfosyntaktisiin ominaisuuksiin ja alaluvussa 2.2. semantiikkaan ja pragmatiikkaan. Luvussa 3 käsittelen analyysini tuloksia eri näkökulmista. Alaluvussa 3.1. kerron tarkemmin aineistostani. Luvussa 3.2. kerron analyysistäni syntaktisten lausetyyppien näkökulmasta ja luvussa 3.3. lauseenjäsenten näkökulmasta. Luvussa 3.4. yhdistän molemmat näkökulmat ja tutkin *kin*-partikkelin esiintymistä lauseenjäsenittäin monikäyttöisissä lausetyypeissä. Analyysiluvun lopuksi teen tuloksistani yhteenvedon luvussa 3.5. Luku 4 on tutkielmani päätäntö, jossa kerron tutkimukseni tärkeimmät tulokset tiivistettynä sekä pohdin mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

1.2. Aiempi tutkimus

kin-partikkeliä on tutkittu useista eri näkökulmista, muuan muassa semantiikkaa, pragmatiikkaa, murrevariaatiota ja kielenoppijan näkökulmaa tutkien. On myös tehty vertailevia tutkimuksia, joissa suomen *kin*-partikkeliä verrataan vastaaviin kielenaineisiin toisissa kielissä. Tässä luvussa esittelen merkittävimmät *kin*-partikkeliin liittyvät väitöskirjat, artikkelit ja opinnäytetyöt. Vaikuttaakin siltä, että 1980-luvulla *kin*-partikkeliä on tutkittu melko paljon ja tutkimusten määrä on viime vuosina ollut jälleen nousussa.

Pauliina Karppinen on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan *kin-liitteen ajallinen variaatio Vuolijoen murteessa* (2016) sitä, kuinka *kin*-partikkelin variaatio on muuttunut 50 vuodessa ja millaista variaationmuutos on. Suurimmalla osalla liitepartikkeleista on puhekielessä yleiskielestä poikkeavia variantteja. *kin*-liitepartikkelin puhekielisiä tai murteellisia variantteja ovat muun muassa pitkävokaalinen *-kii*, lyhytvokaalinen *-ki* ja

itämurteiden *kittomat* variantit *-i(i)*, *-hi(i)*. Murteissa näiden liitteiden lopussa voi toteutua myös rajageminaatio. (VISK 2008 § 130.) Esimerkiksi Kainuussa on vanhastaan variantti *-V^x* (*-A^x*, esim. *minnä^x*) ja siirtymä-äänteellinen *-(h)hi(i)^x* (*talohhii^x*, *täällähi^x*) (Karppinen 2016: 2). Karppinen on tutkinut juuri Vuolijoen murrealuetta, koska se sijaitsee mielenkiintoisella rajavyöhykkeellä Kainuun ja Pohjois-Savon murteiden rajalla sekä savolais- ja pohjalaismurteiden rajalla (Karppinen 2016: 1).

Karppisen tutkimustuloksista selviää, että Vuolijoen alueen perinteinen *kin*-partikkelin varianttidistributio on alkanut horjua jo 60-luvulla. Toiset variantit ovat yleistyneet, toiset puolestaan väistyneet. Alueelle on myös levinnyt uudenlaisia variantteja muuttoliikenteen vuoksi. Lisäksi on syntynyt alueelle omaperäisiä geminaatallisia variantteja, jotka on muodostettu analogisesti muista muodoista. (Karppinen 2016: 57–71.) Karppisen näkökulma *kin*-liitteen tutkimukseen on diakroninen eli historiallinen, sillä hän tutkii partikkelin muutosta historiallisesta näkökulmasta. Minun näkökulmani kandidaatintutkielmassani on synkroninen, sillä kuvaan *kin*-partikkelin esiintymistä aineistoni kirjoittamisen ajankohtana eli vuonna 1921.

Matti Mäkelä on tutkinut väitöskirjassaan *Suomen murteiden kin ja kaan, kään -liitteet* (1993) *kin*- ja *kAAn*-partikkelien morfologisia ja leksikaalisia ominaispiirteitä. Hän tarkastelee aihetta sekä diakronisesta että synkronisesta näkökulmasta. Mäkelän mukaan *-kin* on kaikista liitepartikkeleista yleisin. Hän perustaa laskelmansa Suomen kielen näytteitä *-sarjaan* ja *Sananjalassa* ilmestyneisiin lounasmurteiden teksteihin. Erot *kin*-partikkelin esiintymistajuuksissa riippuvat pääasiassa puhujan idiolektistä, eivät murteesta. (Mäkelä 1993: 2.) Mäkelä on tutkimuksessaan löytänyt selvän eron itä- ja länsimurteiden välillä. Lännessä käytetään vahva-asteista *kin*-liitettä, idässä heikkoasteista. Tulostensa pohjalta Mäkelä on kuvannut suomen kielen liitepartikkelijärjestelmän astevaihtelun, vokaalisuhteiden sekä loppukonsonantin edustuksen kannalta (ks. Mäkelä 1993: 218–220).

Maria Vilkuna on artikkelissaan *Voiko kin-partikkelia ymmärtää?* (1984) pyrkinyt palauttamaan kaikki *kin*-partikkelin leksikaalistumattomat muodot sen fokuspartikkelimerkitykseen eli merkitykseen 'myös'. Hän vertailee *kin*-partikkelia fokuspartikkelin *myös* ja adposition *kanssa* kanssa ja toteaa, että *kin*-partikkelilla on laajempi käyttöalue kuin vertailukohteilla (Vilkuna 1984: 399). *kin*-partikkelin avulla voi

muun muassa kvantifioida, kuten esimerkiksi lauseessa (3). Sen avulla voidaan myös ilmaista pragmaattisia superlatiiveja, kuten lauseessa (4). Taapero on epätodennäköisin ymmärtäjä, mikä lauseen kontekstissa tuodaan *kin*-partikkelin avulla esiin.

- (3) *Isoissa häissä saattoi olla kolmekin soittajaa* (Vilkuna 1984: 400).
 (4) *Tuon nyt ymmärtää taaperokin* (Vilkuna 1984: 399).

Matti Vilppula on tarkastellut artikkelissaan ”Kurkikin jo lähti” (1984) *kin*-partikkelia semanttis-pragmaattisesta näkökulmasta. Hänen mukaansa *kin*-partikkelia voidaan käyttää tietyissä konteksteissa *hAn*-partikkelin tavoin: ilmaisemaan, että kyseessä on kuulijalle todennäköisesti ennestään tuttu asia. Lauseen (5) puhuja käyttää *hAn*-partikkelia, koska ei ole varma, tietääkö kuulija asiaa jo valmiiksi. Puhuja ei halua aliarvioida kuulijan tietoja, joten hän valitsee partikkeli-ilmauksen kohteliaisuusyistä (kasvojen säilyttämisefekti, ks. luku 2.2.). Tällä tavoin vältytään nololta tilanteelta, jos tieto sattuu olemaan jo kuulijalle tuttu. Lauseessa (6) puhujan tarkoitus on kohteliaasti muistuttaa kuulijaa kurjen lähdöstä, mutta samalla sitoa tapahtuma johonkin laajempaan kontekstiin, kuten muiden lintujen lähtöön tai syksyn saapumiseen. Toinen keskeinen Vilppulan esiin nostama *kin*-partikkelin funktio on huomion kiinnittäminen, kuten tehdään lauseessa (7). *kin*-partikkelin avulla kommentoidaan meneillään olevaa tapahtumaa. Lauseen (7) tarkoitus on kiinnittää kuulijan huomio puron solinaan. Samalla liitetään lause laajempaan kontekstiin, kuten lauseessa (6). Tässä tapauksessa konteksti voisi olla kevään merkit. Lisäksi *kin*-partikkelilla voidaan osoittaa arkipäiväisyyttä tai sitä, että mainittu asia on vain yksi muiden joukossa, kuten lauseessa (8). *kin*-partikkeli implikoi tapahtumat kuulijalle tutuiksi. Tästä syystä merkille pantavaa on se, että menneen ajan tempuksissa *kin*-partikkelin sisältävän lausahduksen tulkitaan tapahtuneen aikaisemmin kuin lausahduksen, joka ei sitä sisällä (vrt. esimerkit (6) ja (9)).

- (5) *Meillehän ei tule tällä hetkellä lämmintä vettä* (Vilppula 1984: 48).
 (6) *Kurkikin jo lähti* (Vilppula 1984: 48).
 (7) *Purokin niin solisee*.
 (8) *Kaupassakin pitäisi käydä* (Vilppula 1984: 53).
 (9) *Kurki jo lähti* (Vilppula 1984: 56).

Eveliina Mäntylä on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan *Imperatiivi ja kin-partikkeli kielteisyyttä implikoivassa imperatiivilauseessa* (2017) *kin*-partikkelin merkitystä imperatiivilauseissa. Mäntylä toteaa, että *kin*-partikkeli mahdollistaa imperatiivin

merkityksen tulkitsemisen kielteisenä, kuten lauseissa *Tulekin tänne vrt. Tule tänne*. Ensimmäisessä lauseessa *kin*-aiheuttaa lauseen kokonaistulkintaan implisiittisen uhan. Lauseiden merkitykset voidaan tulkita vastakkaisiksi, sillä ensimmäisessä lauseessa puhuja ei halua kuulijaa luokseen, mutta toisessa lauseessa haluaa. Kieltoa implikoivissa lauseissa *kin*-partikkelilla onkin tehtävä, joka kieltoverbillisessä lauseessa kuuluu kieltoverbin tehtäviin. Puolestaan kieltoa implikoimattomissa imperatiivilauseissa *-kin* toimittaa fokuspartikkelin tehtäväänsä. Myönteisyys, kielteisyys, konteksti ja konstruktion erityismerkitykset kaikki vaikuttavat siihen, mikä *kin*-partikkelin tehtävistä kulloinkin aktivoituu. (Mäntylä 2017: 52–53.) Carlson on myös käsitellyt imperatiivia ja *kin*-partikkelia artikkelissaan *Dialogue games with Finnish clitics* (1993). Hänen mukaansa *kin*-partikkeli tuo käskyihin, etenkin kielteisesti muotoiltuihin, uhan tai varoituksen implikaation. Esimerkiksi lauseessa (10) puhuja välittää kuulijalle implisiittisen uhan. Kuulija voi päätellä jotain pahaa tapahtuvan, jos maito läikkyy matolle. (Carlson 1993: 88.)

(10) *Viepä mummolle lasi maitoa, mutta varokin läikyttämästä sitä matolle*
(Carlson 1993: 88).

Kaiken kaikkiaan *kin*-partikkelia on tutkittu melko paljon ja monesta eri näkökulmasta, joista tärkeimmät olen esitellyt tässä luvussa. *kin*-partikkelia on käsitelty useissa eri artikkeleissa erityisesti 1980-luvulta eteenpäin. Tällaista deskriptiivistä perustutkimusta ei tietääkseni ole aiemmin tehty, joten toivon omalla tutkimuksellani täyttäväni aukon *kin*-partikkelin tutkimuskentässä.

2. *KIN*-PARTIKKELI

2.1. *kin*-partikkelin morfosyntaktiset ominaisuudet

Suomen kielen liitepartikkelit ovat *-kO*, *-kA*, *-kin*, *-kAAAn*, *-pA*, *-hAn* ja *-s* (VISK 2008 § 127). Kaikki liitepartikkelit *hAn*- ja *s*-partikkeleja lukuun ottamatta voivat toimia myös johtimina, kuten esimerkiksi sanoissa *joka*, *mikä*, *kukaan* tai *jokin* (Mäkelä 1993: 1). Suurin osa liitepartikkeleista on ”moni-isäntäisiä” liitynnäisiä (VISK 2008 § 127). Tämä tarkoittaa sitä, että liitepartikkelit eivät määritä minkään tietyn sanaluokan sanoja, vaan voivat liittyä mihin tahansa (VISK 2008 § 794). *kin*-partikkeli myös esiintyy yleensä vain kerran jokaisessa lauseessa. Kuitenkin esimerkissä (11) kahden *kin*-partikkelin käyttö on perusteltua. Lause (11) implikoi, että ainakin kaksi ihmistä maistoi ainakin kahta eri viiniä. (Carlson 1993: 79–80.) *-kin* voi kiinnittyä niin nominilausekkeeseen (ks. esimerkki 12), finiittiverbiin (ks. esimerkki 13) kuin pelkkään substantiivin määritteeseenkin (ks. esimerkki 14) (VISK 2008 § 842). Yleensä *-kin* liittyy lauseen tehostaiseen sanaan, mutta ei kuitenkaan interrogatiivi- tai relatiivipronomineihin, interjektioihin tai useimpiin konjunktioihin (Mäkelä 1993: 2).

(11) *Maistoitko **sinäkin tätäkin** viiniä?* (Carlson 1993: 79).

(12) ***Juustokin** jäi jääkaappiin* (VISK 2008 § 842).

(13) *Juusto **jäikkin** jääkaappiin* (VISK 2008 § 842).

(14) *Siinä putkesta pulppuaa sellainen suihku, että pesulla voisi käydä **isompikin** perhe* (VISK 2008 § 842).

Partikkelit eivät ole yhtä keskeinen osa lauseen ydintä kuin muiden sanaluokkien sanat, koska ne eivät muodosta lausekkeita eivätkä ole lauseenrakenteen osana. Ne ovat lauseen valinnaisia jäseniä, joiden tehtävät liittyvät lauseella suoritettaviin toimintoihin. Esimerkiksi fokuspartikkelien tehtävä on lauseen informaation jakaminen kahteen osaan (tarkemmin luvussa 2.2.). Partikkelit eivät ole lauseeseen määritys- tai täydennyssuhteessa, mutta ero lauseen määritteisiin ei käytännössä ole jyrkkä. Ne kuitenkin eivät määritä lausetta tai mitään sen tiettyä jäsentä vaan ovat lauseen ilmaiseman propositionaalisen sisällön ulkopuolella. (VISK 2008 § 870.) *kin*-partikkeli on liikkuva ja monikäyttöinen liitepartikkeli. Yleensä se luokitellaan fokuspartikkeliksi, mutta sillä on myös runsaasti fokuspartikkelimerkityksestä poikkeavaa käyttöä, esimerkiksi verbeihin liityessään (tarkemmin luvussa 2.2.). (VISK 2008 § 842.)

2.2. *kin*-partikkelin semanttiset ja pragmaattiset ominaisuudet

Semanttisesti partikkelit eivät ole kiinteä osa lauseen merkitystä, vaan ne tuovat proposition jonkin implikaation. Ne nostavat esille lauseen tietyn osan ja tuovat lauseen kokonaistulkintaan uuden sävyn. (VISK 2008 § 794.) Fokuspartikkelit nostavat huomion kohteeksi eli fokukseen jonkin lauseen osan. Fokukseen nostetun asian lisäksi tarkastellaan sen vaihtoehtoja. Esimerkiksi fokuspartikkeli *-kin* ilmaisee, että fokusoidun asian lisäksi on muitakin vaihtoehtoja. Tällaisia fokuspartikkeleita kutsutaan inklusiivisiksi. Ekslusiiviset fokuspartikkelit, kuten *vain*, puolestaan sulkevat muut vaihtoehdot pois. (VISK 2008 § 839.)

Vilppulan (1984: 56–58) mukaan *kin*-partikkelin aiheuttamia implikaatioita ovat muistutus, rinnastus, neutraaliuden implikaatio, kasvojänsäilyttämisefekti ja hämmästyttämisefekti. Muistutus on pragmaattinen implikaatio, jossa puhuja muistuttaa kuulijaa jostain heidän yhteisesti kokemastaan asiasta tai haluaa kiinnittää kuulijan huomion johonkin, jonka he molemmat voivat havaita yhtä aikaa. Esimerkissä (15) puhuja muistuttaa kuulijaa kurjen lähdöstä. Rinnastuksen avulla puhuja liittää lauseensa johonkin muuhun asiaan tai tapahtumaan. Lause ei siis ole irrallinen, vaan sen taustana on joukko muita tapahtumia. Esimerkissä (15) *-kin* muistuttamisen lisäksi rinnastaa kurkien lähdön virkkeen taustaan eli kaikkeen muuhun samaan aikaan tapahtuneeseen: viljan korjuuseen, syyskyntöihin, ruskan alkamiseen, pikkulintujen muuttoon ja niin edelleen. Tästä seuraa neutraaliuden implikaatio: kun lause rinnastetaan muiden tapahtumien kanssa, ovat ne keskenään samanarvoisia ja uutisarvoltaan vähäisiä. Esimerkissä (16) puhuja ilmaisee, että kaupassakäynti on vain yksi asia monien tehtävien joukossa. Tällä tavoin kaupassakäynnin merkitys pienenee.

(15) *Kurkikin jo lähti* (Vilppula 1984: 48).

(16) *Kaupassakin pitäisi käydä* (Vilppula 1984: 53).

Niin sanottu kasvojänsäilyttämisefekti on *kin*-partikkelin implikaatio, jossa puhuja merkitsee partikkelin avulla kohteliaisuussyistä lauseensa sisällön kuulijalle tutuksi. Puhuja voi myös *kin*-partikkelin avulla osoittaa lauseensa kuulijalle tutuksi, vaikka onkin varma siitä, että lause on kuulijalle uutta tietoa. Tarkoituksenaan puhujalla on herättää kuulijan kiinnostus ja hämmästyttää tätä. Esimerkissä (17) puhujan tarkoitus on herättää kuulijan mielenkiinto ja kenties saada kuulijan arvostus jakamalla uutta ja kiinnostavaa

tietoa. Vilppula kutsuu tätä implikaatiota hämmästyttämisefektiiksi. (Vilppula 1984: 56–58.)

(17) *On se naapurin **Liisakin** taas poltellut tupakkaa.*

Artikkelissaan Monimielinen kin (1995) Matti Vilppula käsittelee kin-partikkelin yleisimpiä merkityksiä. kin-partikkelin tehtävä on muun muassa kytkeä sana tai muu tekstin osa edellä sanottuun tai edellä puheena olleeseen asiaan. kin-partikkelia käytetään kontekstin luomiseen ja sen avulla osoitetaan, mihin kuulijan tulisi kiinnittää huomionsa. Esimerkissä (18) -kin ilmaisee, että tällä päivällä on jotakin yhteistä eilisen kanssa. Tässä kontekstissa kin-partikkelin merkitys on lähellä partikkelia myös. Yksi kin-partikkelin päätehtävistä on ilmauksen tehostaminen. Tehtävät eivät aina selvästi erotu toisistaan, ja kin-partikkelilla voikin olla yhtä aikaa useampi rooli. Esimerkissä (18) -kin ei ainoastaan yhdistä vaan se myös korostaa sanaa tänään. Selvemmin korostava tehtävä tulee ilmi esimerkiksi (19), jossa paljonkin pitkälti vastaa ilmauksia todella paljon tai hyvin paljon.

(18) *Eilen satoi ja **tänäänkin** on taivas ollut pilvessä* (Vilppula 1995).

(19) *Siinä on **paljonkin** toivomisen varaa* (Vilppula 1995).

Lauri Carlson on esitellyt artikkelissaan Dialogue games with Finnish clitics (1993) erilaisia merkityksiä, joita kin-partikkelin avulla tuodaan lauseeseen. Liittyessään predikaattiin -kin ilmaisee joko odotuksenmukaisuutta tai -vastaisuutta. Tapahtuma on tiedetty etukäteen, ja -kin ilmaisee joko sen toteutumista tai toteutumatta jäämistä. (Carlson 1993: 83.) Esimerkissä (20) kin-partikkeli ilmaisee odotuksenmukaisuutta ja esimerkiksi (21) odotuksenvastaisuutta.

(20) *Yliopistoon tähyäville ammattikorkeakoulu on hyvä varavaihtoehto, ja heistä neljännes **hakikin** kumpaankin koulutusväylään* (VISK 2008 § 842).

(21) *Hän **lähtikin** jo.*

Myös suunnitelmanmuutosta ilmaistaan kin-partikkelin avulla. Tällöin otetaan myös kantaa odotuksiin, esimerkiksi lauseessa (22) puhujan odotuksiin jäämisestä ja lähtemisestä. Puhuja on suunnitellut viipyvänsä pidempään, mutta päättääkin lähteä. Suunnitelmanmuutos kielentyy kin-partikkelin avulla. Sillä voidaan myös ilmaista yhtämielisyyttä jonkun kanssa, kuten esimerkiksi (23). (Carlson 1993: 86.)

(22) ***Taidankin** tästä lähteä kotiin* (Carlson 1993: 86).

(23) *Tuo mekko on sinulle liian iso. - Niin **onkin*** (Carlson 1993: 86).

Kuten esimerkeistä (15–23) huomataan, *kin*-partikkelilla on useita eri käyttötarkoituksia ja merkityksiä, joiden tulkintaan vaikuttaa aina ympäröivä konteksti (VISK 2008 § 842). Vaikka myös, *todella, jopa ja esimerkiksi* usein sopivatkin *kin*-partikkelin vastineiksi, ne eivät kuitenkaan kata kaikkia liitteen käyttötapoja. Huomattavan usein *-kin* näyttää olevan vailla itsenäistä merkitystä ja mitään korvaavaa sanaa on mahdoton antaa. *kin*-partikkelin tehtävänä vaikuttaa usein olevan tekstin sävyttäminen. Se, minkä lisäsävyn partikkeli kulloinkin tuo, riippuu paljon tekstiympäristöstä ja puhetilanteesta. (Vilppula 1995.)

3. ANALYYSI

3.1. Aineisto

Olen kerännyt aineistoni Korpin¹ aineistosta ”Suomalaisen kirjallisuuden klassikoita”. Aineisto sisältää 1 802 590 sanetta ja 110 333 virkettä, joista olen ottanut 400 ensimmäistä esiintymää käsiteltäväkseni tähän kandidaatintutkielmaan. Esiintymät ovat Juhani Ahon teoksesta *Lohilastuja ja kalakaskuja* (1921). Toteutin aineiston haun käyttämällä laajennettua hakua. Olen samaistanut suur- ja pienaakkoset sekä valinnut hakukriteeriksi morfologisen analyysin, joka sisältää *kin*-partikkelin. Haussa olen käyttänyt *kin*-partikkelin hakutunnusta *CLIT_Foc_kin*. 400 lauseesta kaksi toistui kahteen kertaan, joten poistin nämä tuplakappaleet aineistostani. Tällöin analysoitavia lauseita jää 398 kappaletta.

Analyysissäni en ota huomioon leksikaalistuneita sananmuotoja, jotka sisältävät *kin*-partikkelin. Leksikaalistuneita sananmuotoja ovat esimerkiksi *jotenkin*, *jokin*, *kumminkin* ja *etenkin*. *Ison suomen kieliopin* verkkoversio määrittelee leksikaalistumat sellaisiksi sanoiksi, joissa liitepartikkeli on pakollinen osa tai joissa liitteelliselle muodolle on vakiintunut eri merkitys kuin vastaavalla liitteettömällä muodolla (VISK 2008 § 137). Rajaan leksikaalistumat tutkimukseni ulkopuolelle sen vuoksi, että keskityn tutkimuksessani lauseenjäseniin ja syntaktisiin lausetyyppeihin, joihin *-kin* yleensä liittyy. Leksikaalistumiin se liittyy aina, joten niiden tutkiminen ei hyödyttäisi tätä tutkimusta. Olen poistanut aineistostani virkkeet (24–26), koska ne sisältävät leksikaalistuman *suinkin*. *Kielitoimiston sanakirja* (KS 2020, s.v. *suinkin*) antaa tälle sananmuodolle kaksi mahdollista merkitystä: ’vain, vähänkin, ikinä’ tai vaillinaisessa *kuin*-lauseessa adjektiivin tai adverbien ohessa myös ’mahdollista’, esimerkiksi lauseessa *Niin hyvä, varovainen kuin suinkin*. Kumpikaan sanakirjan merkityksistä ei vastaa liitteettömän sananmuodon merkitystä ’suin’, joka on substantiivin *suu* monikon instruktiivi. Täten *suinkin* voidaan todeta leksikaalistumaksi ja poistaa analysoitavasta aineistosta. Tämän jälkeen analysoitavia lauseita jää 395 kappaletta.

(24) *Ja kuta useammin menee turhaan, sitä suuremmaksi kasvaa halu koettaa yhä ja yhä, saadakseen jos **suinkin** mahdollista kerran vielä uudelleen kokea kaikki ne*

---

¹ <https://korp.csc.fi/>

jännitykset, tyydytykset ja mielenliikutukset, joita suuren lohen tarttuminen ja taistelu sen kanssa tarjoo.

(25) *Se myös valitsee väijymäpaikkansa varjossa, josta se itse näkyy niin vähän kuin **suinkin**.*

(26) *Ja mahtoi lähteä niin pian kuin **suinkin!***

Predikaattittomia tapauksia on aineistossani kolme kappaletta. Olen poistanut ne analysoitavasta aineistosta, koska ilman predikaattia lausekontekstia ei voida päätellä ja näin ollen analyysiä ei voida tehdä. Lauseissa (27–28) ei ole predikaattia ollenkaan ja lauseessa (29) predikaatti sijaitsee irrallisessa lisäyksessä. Predikaattittomien esiintymien jälkeen analysoitavaan aineistoon jää 392 esiintymää.

(27) *Niinkuin nyt juuri **tätäkin** kirjoittaessa.*

(28) *Niin **minullakin**.*

(29) *Siellä, ja kun tarkkaan tunnustan, niin ehkäpä jossain **muuallakin**.*

Aineistoni pohjautuu Juhani Ahon kaunokirjalliseen teokseen *Lohilastuja ja kalakaskuja* vuodelta 1921. Tästä täytyy mainita muutama seikka: kaunokirjallisuuteen eivät päde kaikki yleiskielen kielenhuollon ohjeet, joten aineistoani ei voida pitää yleiskielisenä. Yleiskieltä usein luonnehditaan asiatyyliseksi ja informatiiviseksi, joten se eroaa kaunokirjallisuudesta, jolla on muitakin tavoitteita kuin välittää tehokkaasti viestejä (Hiidenmaa 2005). Lisäksi suomen kirjakieli on kokenut muutoksia vielä aineistoni kirjoittamisen jälkeen, joten tämänkin vuoksi lauseiden kirjoitusasu voi poiketa nykyisestä tyylistä. Yhtenäinen suomen kirjakieli alkoi hahmottua jo 1840-luvulle tultaessa, mutta murrekiistoja käytiin vielä pitkään sen jälkeenkin (Kolehmainen 2009). Analysoimissani virkkeissä on runsaasti pilkkuja, myös sellaisissa konteksteissa, joihin ne eivät nykykielenhuollon ohjeiden mukaan kuuluisi. Tämä voi johtua niin kirjailija Ahon omasta tyylistä kuin pilkkusääntöjen vakiintumattomuudesta. Aineistossani esiintyy myös runsaasti murteellisuuksia niin sanaston kuin morfosyntaksinkin tasolla. Tätä voi mahdollisesti selittää Ahon oma päätös käyttää murteellisia ilmauksia tai kyseisen aikakauden kirjakielen osittainen vakiintumattomuus. Onkin syytä pohtia, saataisiinko samalla tutkimusmenetelmällä erilaisia tuloksia, jos analysoitava aineisto olisikin esimerkiksi uudempaa, täysin yleiskielistä tai täysin murteellista, puhuttua kieltä.

3.2. Syntaktisten lausetyyppien analyysi

Tässä analyysissä esittelen ensin havaintoni *kin*-partikkeliesiintymistä syntaktisissa lausetyypeissä, irrallisissa lisäyksissä sekä kiteymissä. Monikäyttöisiä lausetyyppejä ovat transitiivi-, intransitiivi- ja kopulalauseet. Transitiivilauseissa lauseen verbi vaatii täydennykseksen sekä subjektin että objektin. Intransitiivilauseissa puolestaan verbin ainoa pakollinen täydennys on subjekti. Molemmat tyypit ovat merkitykseltään avoimia eivätkä rajoitu mihinkään tiettyyn merkitykseen. Kopulalauseissa on subjekti sekä *olla*-verbin täydennyksenä joko predikatiivi tai adverbiaali. (VISK 2008 § 891.) Olen luokitellut analyysissäni molemmat tyypit omiksi luokikseen, jotta niiden väliset esiintymistäajuudet tulevat myös ilmi. Erikoislausetyypit ovat merkitykseltään vakiintuneita konstruktioita. Niihin kuuluvat eksistentiaali-, omistus-, ilmiö-, tila-, kvanttori-, tulos-, tunnekausatiivi- ja genetiivialkuinen lause, joista kaikkia ei esiinny aineistossani. (VISK 2008 § 891.) Analyysissäni mainittu nesessiivirakenne kuuluu genetiivialkuisiin lauseisiin.

Olen ryhmitellyt lauseet sen mukaan, missä kohtaa lausetta tarkasteleman *kin*-partikkeli sijaitsee. Esimerkissä (30) *-kin* sijaitsee transitiivisessa sivulauseessa. Päälause on intransitiivinen lause, jossa kielteistä *ottaa*-verbiä seuraa kaksi rinnasteista adverbiaalitäydennystä. Olen siis ryhmitellyt lauseen transitiiviseksi *kin*-partikkelin esiintymäsijainnin perusteella, vaikka päälause onkin intransitiivinen.

(30) *Ei se kernaasti ota seisovaan syöttiin eikä aivan jalkojenkaan juuresta, vaikka tosin olen nähnyt paljon loistavia esimerkkejä **siitäkin**.*

Hyödynnän analyysissäni Hakulisen, Karlssonin ja Vilkun teosta *Suomen tekstilauseiden piirteitä: kvantitatiivinen tutkimus* (1980). Tutkimuksen aineisto on asiaproosaa, kun taas oma aineistoni on kaunokirjallinen. Oma tutkimukseni on kvalitatiivinen, mutta hyödynnän analyysissäni lukuja ja taulukoita. Hakulisen ym. (1980) tutkimus on kvantitatiivinen, joten heidän tutkimusmenetelmänsä poikkeaa omastani ja heidän aineistonsa on paljon laajempi. Kyseinen tutkimus on kuitenkin ainoa löytämäni relevantti tutkimus, johon voin verrata omia tutkimustuloksiani. Aineiston erilaisuus on syytä pitää mielessä, mutta uskon mielekkään vertailun olevan mahdollista omani ja Hakulisen ym. (1980) tutkimuksen välillä.

Taulukkoon 1 olen koonnut aineistoni eri esiintymät: syntaktiset lausetyypit, irralliset lisäykset sekä kiteymät. Vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on listattuna aineistoni eri ryhmät, joita on yhteensä 11 kappaletta. Olen kirjannut ensin syntaktiset lausetyypit siinä järjestyksessä, että eniten *kin*-partikkeliesiintymiä sisältävät lausetyypit on lueteltu ensin. Syntaktisten lausetyyppien jälkeen käsittelen irralliset lisäykset ja kiteymät. Keskimmaisessä sarakkeessa on *kin*-partikkelin esiintymien lukumäärä kyseessä olevassa ryhmässä. Oikeanpuoleisessa sarakkeessa on esiintymien määrä eri ryhmissä ilmaistuna prosentiosuuksin.

TAULUKKO 1. Aineistoni *kin*-partikkelin esiintymät ryhmiteltynä syntaktisiin lausetyyppeihin, irrallisiin lisäyksiin ja kiteymiin.

Ryhmä	Määrä	%
Intransitiivilause	122	31,1
Transitiivilause	109	27,8
Kopulalause (predikatiivi)	49	12,5
Eksistentiaalilause	36	9,2
Omistuslause	21	5,3
Kopulalause (adverbiaali)	11	2,8
Nesessiivirakenne	2	0,5
Tuloslause	1	0,3
Kvanttorilause	1	0,3
Irralliset lisäykset	34	8,7
Kiteymät	6	1,5
Yhteensä	392	100

Kuten taulukosta 1 huomataan, aineistoni perusteella *-kin* liittyy yleisimmin intransitiivilauseisiin. Intransitiivilauseita on aineistossani 392 esiintymästä 122 eli 31,1 prosenttia kaikista esiintymistä. Monikäyttöiset lausetyypit ovat syntaktisista lausetyypeistä yleisimmät, mitä analyysini myös tukee. Taulukosta 1 huomataan, että transitiivilause on toiseksi yleisin syntaktinen lausetyyppi, johon *-kin* aineistossani liittyy. Hakulisen ym. (1980: 132) tutkimustuloksista huomataan samankaltainen tasainen jakauma: intransitiivilauseita on 49 prosenttia ja transitiivilauseita 44 prosenttia heidän tutkimistaan tekstilauseista. Taulukosta 1 huomataan, että aineistossani predikatiivikopulalauseet ovat yli neljä kertaa yleisempiä kuin adverbiaalikopulalauseet.

Eksistentiaali- ja omistuslauseet ovat erikoislauseityypeistä yleisimmät; muita erikoislauseityyppejä on vain muutamia. Irrallisia lisäyksiä on 34 kappaletta, ja ne kattavat 8,7 prosenttia koko aineistosta. Tätä voi selittää Juhani Ahon mahdollinen taipumus käyttää irrallisia lisäyksiä tai yksinkertaisesti lisäysten yleinen käyttö kaunokirjallisuudessa.

Lauseet (31–33) ovat esimerkkejä aineistossani esiintyvistä intransitiivilauseista. Lauseesta (33) myös huomataan luvussa 3.1. aiemmin mainitsemani murteellisuudet: sananmuodossa *jällelle* on *k:n* heikon asteen vastineena kato, mikä ei vastaa nykykielen oikeinkirjoituksen normeja. Hakulisen ym. (1980: 132) mukaan 49 prosenttia asiaproosan lauseista on intransitiivilauseita. Tämä ei aivan vastaa aineistostani saamiani tuloksia, mutta se voi johtua useista seikoista. Olen analysoinut ainoastaan lauseet, johon *kin*-partikkeli on liittynyt, en kaikkia aineistoni lauseita. Lisäksi kyseessä on kaunokirjallinen teksti, ei asiaproosaa. Tulokset vastaavat omiani kuitenkin siltä osin, että suurin *kin*-partikkelin sisältävä ryhmä aineistossani on juuri intransitiivilauseet.

(31) *Vaikka **olinkin** koettanut kehittyä ammatissani ja parannella pyydyksiäni, en kuitenkaan ollut ajatellut lohen onkimista, johon en luullut saavani tilaisuutta.*

(32) *Hän esiintyi **talvellakin** avopäin, tukka pitkänä, harteilla leveä sarkakauhtana, jalassa paulakengät.*

(33) ***Automobiilikin** tuolloin tällöin pärähtää ja pörähtää jättäen vain hajunsa jällelle.*

Taulukosta 1 nähdään, että toiseksi eniten *kin*-partikkeliesiintymiä on transitiivilauseissa. Niitä on 109 kappaletta, mikä on 27,8 prosenttia aineistoni esiintymistä. Yhteensä transitiivi- ja intransitiivilauseiden esiintymät muodostavat 58,9 prosentin osuuden kaikista aineiston esiintymistä, siis huomattavasti yli puolet. Suomen kieli luokitellaan pääasiassa SVO-kieleksi, eli suomen tyypillinen sanajärjestys normaalipainotteisessa väitelauseessa on subjekti, verbi ja objekti (Palander 1991: 235). Hakulisen ym. (1980: 126) laskelmien mukaan asiaproosassa nominatiivimuotoinen subjekti tulee ennen verbiä 79 prosentissa tapauksista. Aineistossani etenkin transitiivisten lauseiden kohdalla esiintyy paljon käänteistä sanajärjestystä, jossa objekti on ennen predikaattiverbiä (ks. esimerkit 34 ja 36). Läpi aineiston esiintyy myös nykypuhekielessä harvemmin esiintyviä muotoja, kuten esimerkissä (35) monikon kolmannen persoonan imperatiivi. Tähän vaikuttavia seikkoja saattavat olla muun muassa aineiston ikä tai tekstilaji.

- (34) *Sitä niille siis on **edelleenkin** tarjottava.*
 (35) *Se nyt saattaa olla seuraus henkilökohtaisesta suhtautumisesta toiseen niin kuin toiseenkin ja kehukoot **muutkin** kernaasti omaansa.*
 (36) *Saatuani parahiksi vaatteeni kuivamaan kuumalle kalliolle ja valmistuessani ilmakylpyvuvussa itse heittämään siimani siinä salaisessa toivossa, että **toverinikin** saisin pian nähdä samanlaisessa, kuuluu taas samasta paikasta kuin äsken haavin huuto.*

Kopulalauseissa *kin*-partikkeliesiintymiä on yhteensä 60 kappaletta, mikä on 15,3 prosenttia kaikista tapauksista. Kaikissa monikäyttöisissä lausetyypeissä esiintymiä on yhteensä 291 eli 74,2 prosenttia koko aineistosta. Kuten taulukosta 1 nähdään, kopulalauseista 49 kappaletta sisältää predikatiivin (ks. esimerkit 37–38) ja 11 adverbiaalinen (ks. esimerkit 39–40).

- (37) *Luonto on täällä **muutenkin** toisenlaista kuin siellä.*
 (38) *Luultavasti oli hänen onkensa samanlainen kuin meidän **muidenkin** siihen aikaan tavallinen messinkikolmio, jonka matalaan noukkaan oli kiinnitetty sittiäinen.*
 (39) *En saanut ainoaakaan suurempaa, johon kai oli syynä **sekin**, että kun säyneet olivat siinä, oli siinä myöskin Juntta, ja kun ei ollut Juntta, ei ollut säyneitäkään.*
 (40) *Sen varassa on **taitavimmankin** onkijan saalis.*

Taulukosta 1 huomataan, että eksistentiaalilauseita esiintyy aineistossani 36 kappaletta, mikä on 9,2 prosenttia aineistosta. Omistus- ja tilalause ovat eksistentiaalilauseen alatyyppejä (VISK 2008 § 891), mutta olen analyysissäni ryhmitellyt ne omiksi lausetyypeikseen. Prototyypin eksistentiaalilauseen verbi on *olla*. Eksistentiaalilauseen muottiin kuuluu, että lause alkaa paikanilmauksella ja subjekti on verbin jäljessä. Lauseessa on eksistentiaalisubjekti eli e-subjekti, joka on partitiivissa silloin, kun sen tarkoite on jaollinen. (VISK 2008 § 893.) Kuten esimerkeistä (41–42) huomataan, aineistoni lauseet eivät täysin vastaa eksistentiaalilauseen prototyyppiä. Kaikissa esimerkeissä on *olla*-verbi, mutta lauseet (41–42) alkavat verbillä. Lause (43) puolestaan alkaa prototyypillisesti paikanilmauksella. Lauseessa (42) e-subjekti on partitiivimuotoinen, sillä lauseessa *niitty* hahmotetaan jaollisena substantiivina.

- (41) *Olisi siellä **saunakin**.*
 (42) *On siinä vähän **niittyäkin**, ja vaikka siihen kuuluukin meren mainingin kohina, on siinä aivan kuin olisi jossain sisämaassa.*
 (43) *Luulen ongen tarttuneen pohjaan, kun tunnen, että siellähän **onkin** kala, oikein suuri kala, niin suuri, että ei ole ajattelemistakaan saada siitä ylös uittamatta ja uuvuttamatta.*

Omistuslauseita on 21 kappaletta eli 5,3 prosenttia aineistostani (ks. taulukko 1). Hakulisen ym. (1980: 132) tutkimuksessa omistusrakenteita on 2 prosenttia heidän aineistostaan. Omistuslause on eksistentiaalilauseen kiteytynyt alatyyppejä. Sillä on kaikki varsinaisen eksistentiaalilauseen ominaisuudet, mutta tietyissä suhteissa ne poikkeavat toisistaan. Nimensä mukaisesti omistuslause ilmaisee omistamista. Prototyypin omistuslause alkaa omistajaa ilmaisevalla adverbialilla, predikaatti on *olla*-verbin yksikön kolmas persoona ja omistettavaa ilmaiseva subjekti on lauseen lopussa. (VISK 2008 § 895.) Esimerkki (44) on prototyypin omistuslause, kun taas esimerkissä (45) predikaatti on ennen omistamista ilmaisevaa adverbialia *minulla*.

(44) *Se olisi siitäkkin syystä suotavaa, että vähitellen saataisiin luoduksi suomalaisiin vesiin soveltuva kokoelma pyydyksiä, varsinkin perhoja, sillä eivät Englannista umpimähkään tilatut ja luettelojen mukaan ostetut vehkeet täällä aina sovellu - mistä minulla on hiukan **omaakin** kokemusta.*

(45) *Sieltä on minulla **parikin** hauskaa haukimuistoa.*

Taulukosta 1 nähdään, että nesessiivirakenteisia genetiivialkuisia lauseita esiintyy aineistossani 2 kappaletta eli 0,5 prosenttia. Tyypillinen nesessiivirakenne alkaa subjektilla, joka on genetiivimuotoinen nominilauseke. Subjektin jälkeen tulee nesessiivinen predikaattiverbi, joka on yksikön kolmannessa persoonassa eikä voi kongruoida perussubjektin kanssa. Nesessiivisiä verbi-ilmauksia ovat esimerkiksi *pitää, täytyy, kannattaa* ja *olla syytä*. Predikaattia seuraa A-infinitiivin perusmuoto. (VISK 2008 § 505, 906.) Esimerkit (46–47) noudattavat prototyypin nesessiivirakenteen kaavaa, mutta esimerkissä (46) rakenneosien välissä on adverbialimäärite *pakostakin* ja esimerkissä (47) irrallinen lisäys. Lauseiden nesessiiviset verbi-ilmaukset ovat *täytyä* ja *olla pakko*.

(46) *Meitä suosi mitä ihanin ilma, ehkä liiankin ihana, sillä tyyni kirkas säähän on kaikkein huonoin lohi - ilma, varsinkin heikosti virtaavassa vedessä, jossa syötin **pakostakin** täytyy kulkea hitaasti ja jossa kalalla on hyvää aikaa tarkastaa pydyistä, ennenkuin se sen ottaa.*

(47) *Olen ottelustamme niin menehtynyt, että minun on pakko, ennenkuin lähdän kantamaan saalistani kotiin, istua vainajan viereen levähtämään ja tyyntymään **omankin** sydämeni sykintää.*

Tuloslauseita esiintyy 1 kappale eli 0,3 prosenttia aineistostani (ks. taulukko 1). Tuloslauseessa on elatiivimuotoinen nominilauseke ja sitä luonnehtiva predikaatti. Tuloslauseella on intransitiivinen ja transitiivinen variantti, jotka molemmat ilmaisevat

elatiivilausekkeen tarkoitteeseen kohdistuvaa muutosta. Intransitiivisella tuloslauseella ilmaistaan, että muutos tapahtuu. Transitiivisella tuloslauseella puolestaan ilmaistaan, että muutoksen saa aikaan subjektin tarkoite. Lauseen yleisin verbi on *tulla*, mutta yleisiä ovat myös verbit *kasvaa*, *kehittyä*, *muodostua*, *kehkeytyä* ja niin edelleen. (VISK 2008 § 904.) Lause (48) on tuloslauseen intransitiivista varianttia. Siinä on elatiivimuotoinen nominilauseke *siitä*, jota seuraa tuloslauseen yleisin verbi *tulla*. *Jousipyssy* on elatiivimuotoista lauseketta luonnehtiva predikatiivi.

(48) *Höylättyään kuurnan sen toiseen laitaan, jonka tarkoitusta ei kukaan osaa arvata, isä alkaa vuolla ja vuolla, eikä aikaakaan, niin siitä **tuleekin** - jousipyssy.*

Kvanttorilauseessa on partitiivimuotoinen nominilauseke sekä määränilmaus. Lausetyypillä on intransitiivinen ja transitiivinen variantti. Intransitiivisessa kvanttorilauseessa on subjektina partitiivisijainen nominilauseke, transitiivisessa se on objektina. (VISK 2008 § 902.) Taulukosta 1 voidaan havaita, että aineistossani on 1 kvanttorilause (ks. esimerkki 49), joka on 0,3 prosenttia koko aineistosta. Lause (49) on kvanttorilauseiden intransitiivista varianttia, sillä siinä on e-subjektina partitiivimuotoinen nominilauseke *niitä*.

(49) *Ja niitä tulee yhä useampia, melkein joka heitolla mille puolelle venhettä tahansa, niitä tulee joskus **kolmekin** kerrallaan, yksi koukussaan.*

Irrallisia lisäyksiä on aineistossani 34 (ks. taulukko 1), ja ne muodostavat 8,7 prosentin osuuden kaikista esiintymistä. Lisäykset kommentoivat tai täydentävät lausetta, ja ne erotetaan muusta lauseesta välimerkein (VISK 2008 § 1052). Aineistoni lisäyksistä 30 kappaletta on erotettu pilkulla tai pilkuilla ja 4 kappaletta ajatusviivalla. Lisäyksiä ovat esimerkiksi puhuttelut, parenteesit ja appositiot (VISK 2008 § 1052). Esimerkki (50) on paradigmaattinen jälkilisäys, esimerkit (51–52) puolestaan parenteseja. Paradigmaattinen jälkilisäys palaa lauseen johonkin jäsenen tai sellaisen osaan ja erittelee tai tarkentaa sitä. Tavallisin paradigmaattisen lisäyksen tyyppi on esimerkki tai muu havainnollistus, jolla täsmennetään jotain nominaalista lauseketta. (VISK 2008 § 1056.) Parenteesi on sivuhuomautus, joka sijoittuu keskelle syntaktista rakennetta. Parenteesit katkaisevat väliaikaisesti meneillään olevan rakenteen tai toimintakuvion etenemisen. (VISK 2008 § 1071.)

(50) *Urheilukalastus siis edellyttää läheistä vuorovaikutusta tieteen kanssa, niin kuin kalastus yleensäkin.*

(51) *Rannat kahden puolen koskea, samoin kuin siinä oleva saarikin, olivat kasvaneet toisin paikoin riippuksaisia koivuja, toisin paikoin sakeata lepikkoa ja pajukkoa.*

(52) *Onginta, niinkuin muukin urheilu, on huvina hauskuus, mutta intohimona ratsitus.*

Taulukossa 1 esitellyt kiteymät ovat kaikki muotoa *V kuin V-kin*. Niitä on aineistossani 6 kappaletta eli 1,5 prosenttia. Olen ryhmitellyt ne omaksi ryhmäkseen kiteytyneen muodon ja suhteellisen suuren esiintymistiheyden vuoksi. Lauseet (53–58) ovat kaikki aineistossani esiintyvät *V kuin V-kin* -tyypin kiteymät. Kiteymien yleisin verbi on *saada*, joka esiintyy kolme kertaa.

(53) *Se joutui kuin joutuikin aikanaan pataan.*

(54) *Ja minä pääsin kuin pääsinkin sinne soutuena vastahankaan, kiskoan itsestäni viimeiset voimani irti.*

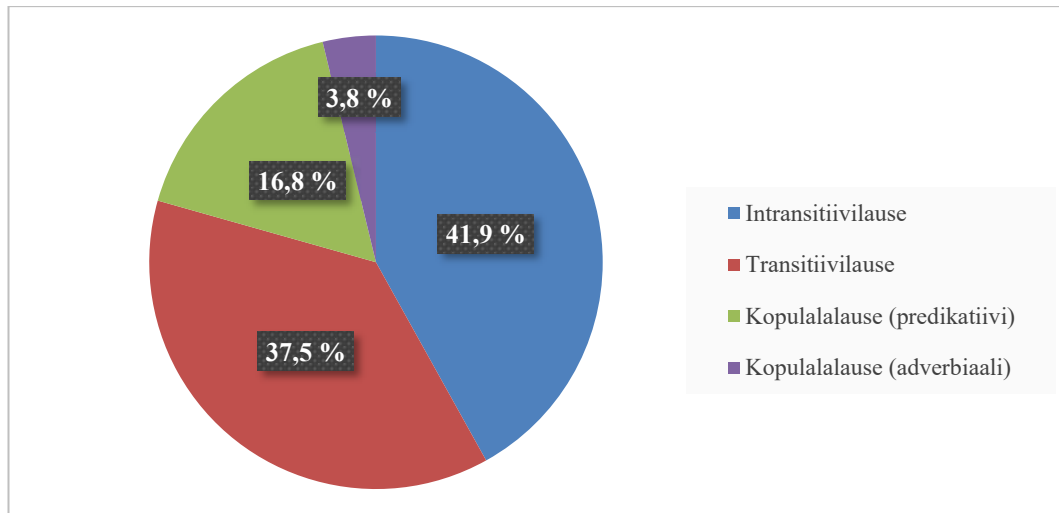
(55) *Kaikki henkeni ja ruumiini voimat siihen keskittäen, ettei sitä tällä kertaa tapahtuisi, minä saan kuin saankin siitä kämmenelleni haulin, ja pussin onnellisesti ripustetuksi takaisin naulaan.*

(56) *Ottajapoika odottaa sitä jännityksestä käyränä rannalla ja saa kuin saakin sen ja retuuttaa niitylle.*

(57) *Hän oli yhtä tarmokas kuin innokas ja meidän muiden maatessa hän sai kuin saikin kaukaa toiselta koskelta, jonne oli matkustanut laivassa ja tullut toisessa takaisin, puolikymmentä siianpoikaa.*

(58) *Ja minä olen kuin olenkin sen jälkeen silloin tällöin mennyt ongelle toisen onnella, kun olen epäillyt omaani.*

Kuviossa 1 on esitelty monikäyttöisten lausetyyppien keskinäinen jakautuminen aineistossani. Oikealla on esitetty, mitä monikäyttöistä lausetyyppiä mikäkin ympyrän lohko esittää. Ympyrän lohkon koko vastaa kyseessä olevan lausetyypin suhteellista osuutta kaikista monikäyttöisistä lausetyypeistä. Absoluuttiset lukumäärät ovat nähtävillä taulukossa 1. Lisäksi ympyrän lohkojen yhteydessä lukee kunkin monikäyttöisen lausetyypin suhteellista osuutta kuvaava prosenttimäärä yhden desimaalin tarkkuudella.

KUVIO 1. *kin*-partikkelin esiintymät monikäyttöisissä lausetyypeissä.

Kuten kuviosta 1 voidaan huomata, aineistoni monikäyttöisistä lausetyypeistä intransiivilauseita on eniten, 41,9 prosenttia. Muutaman prosenttiyksikön erotuksella toiseksi eniten esiintymiä on transiivilauseissa, jotka kattavat 37,5 prosenttia kaikista monikäyttöisistä lausetyypeistä. Predikatiivikopulalauseita on 16,8 prosenttia ja adverbiaalikopulalauseita 3,8 prosenttia. Yhteensä kopulalauseet kattavat siis 20,6 prosenttia kaikista monikäyttöisistä lausetyypeistä.

3.3. Lauseenjäsenten analyysi

Syntaktisten lausetyyppien analysoinnin jälkeen siirryn toisen tutkimuskysymyksen selvittämiseen eli lauseenjäsenten analysointiin. Luokittelu perustuu siihen, mihin lauseenjäseneen liitepartikkeli sisältyy, eikä tässä tutkimuksessa tee eroa sen suhteen, mihin nominaalisen lausekkeen osaan liitepartikkeli liittyy. Taulukko 2 ilmaisee, mihin lauseenjäseneen *-kin* aineistossani on liittynyt (vasen sarake) ja montako kertaa (keskimäinen sarake) sekä vastaavat prosentuaaliset osuudet (oikea sarake). Olen poistanut tästä analyysin osuudesta irralliset lisäykset, joita on 34 kappaletta. Ne ovat lausekontekstista irrallisia lisäyksiä, joten ne eivät sovellu lauseenjäsenten analyysiin. Analysoitavia lauseita on tällöin 358 kappaletta.

TAULUKKO 2. *kin*-partikkelin esiintymät lauseenjäsenittäin.

Lauseenjäsen	Määrä	%
Adverbiaali	160	44,7
Predikaatti	80	22,3
Subjekti	75	20,9
Objekti	28	7,8
Predikatiivi	15	4,2
Yhteensä	358	100

Taulukosta 2 nähdään, että aineistossani *kin*-partikkeli on liittynyt adverbiaaliin 160 lauseessa, mikä tarkoittaa 44,7 prosentin osuutta kaikista lauseenjäsenistä. Lauseissa sana, johon *kin*-partikkeli on liittynyt, on joko itsessään adverbiaalina (ks. esimerkit 59–60) tai adverbiaalin laajennuksena (ks. esimerkit 61–62). Adverbiaalit ilmaisevat monia eri asioita, kuten aikaa, paikkaa, tapaa ja määrää, mutta tässä tutkielmassa olen ryhmitellyt kaikki adverbiaalit samaan luokkaan.

(59) *Se o n kala, koska se **yhäkin** jutuaa.*

(60) *Hän esiintyi **talvellakin** avopäin, tukka pitkänä, harteilla leveä sarkakauhtana, jalassa paulakengät.*

(61) *Minä sanon: "Nyt minä menen ottamaan kalan . . . nyt varmaan syö . . . siitä ja siitä." Ja jos minä silloin onnistun ja onnistun vielä **toisenkin** kerran, saattaa se toisista näyttää miltei taikurimaiselta.*

(62) *Asetan sen huolellisesti koukkuun, kääripä vielä varmemmaksi vakuudeksi rihmallakin, ettei irtautuisi heittäessä ja että kestäisi **useammankin** kalan suussa.*

Taulukosta 2 käy ilmi, että *kin*-partikkeli on aineistossani liittynyt predikaattiin 80 lauseessa, mikä on 22,3 prosenttia kaikista esiintymistä. Aineistoni predikaatit ovat yleensä yksittäisiä verbejä, kuten esimerkeissä (63–65). Usein ne myös koostuvat kahdesta tai kolmestakin verbistä, kuten esimerkin (66) verbiketjussa.

(63) *Ehkä se **onkin** vain ulkoapäin kiinni?*

(64) *Se **rantautuukin** veden painamana ruuhkaa vastaan.*

(65) *Se naula **vetikin**, vaikkakin hiukan tai sanoisinko aikataavalla väärään.*

(66) *Itseni minun on aina täytynyt panna sellaiset tapaukset onnen laskuun, vaikka toiset **tahtovatkin** nähdä niissä taidon tuloksia.*

Subjektiin *kin*-partikkeli on liittynyt 75 kertaa, mikä on 20,9 prosenttia kaikista esiintymistä (ks. taulukko 2). Suurin osa aineistoni subjekteista on perussubjekteja (ks.

esimerkit 67–68), mutta e-subjektejakin esiintyy myös monia, kuten esimerkissä (69). Usein subjekti on aineistossani verbin jäljessä, kuten on kaikissa esimerkeissä (67–69). Tämä on suomen kielessä epätyypillinen tai painokas sanajärjestys (ks. luku 3.2.). Omistuslauseessa (ks. esimerkki 69) kylläkin yleensä omistettavaa ilmaiseva e-subjekti tulee predikaatin jälkeen.

(67) *Kun muikut taas lähtivät, seurasi **lohikin** mukana tai poistui kyllänsä saaneena, tullakseen seuraavana yönä muikkujen kanssa takaisin.*

(68) *On tullut **sekin** saaliin jaolle.*

(69) *Meillä oli nyt useampiakin "hopeatohtoreita" ja **muিতakin** perhoja mukana, oli sitäpaitsi pikku pahvilaatikoissa uutukaisia silkkikaloja ja metallikaloja ja kummikaloja ja uistimia sekä Vaalan että Kemin että Kajaanin mallia sekä myöskin täkylaitteita, joita lukemattomat kerrat matkan varrella oli tarkastettu ja hypisteltu ja ihasteltu, niinkuin meidän onkimiesten tapana on, pitääksemme tunnelmaa vireillä ja saadaksemme esimakua nautinnosta, jonka toivossa elimme.*

Taulukosta 2 nähdään *kin*-partikkelin liittyneen objektiin 28 kertaa, mikä vastaa 7,8 prosentin osuutta koko aineistosta. Objekti voi olla sijaltaan partitiivi, genetiivi, nominatiivi tai *t*-päätteinen akkusatiivi (VISK 2008 § 866). Aineistossani esiintyy näitä kaikkia paitsi *t*-päätteistä akkusatiiviobjektia. Esimerkin (70) objekti on nominatiivimuotoinen. Esimerkissä (71) se on genetiivi ja esimerkissä (72) partitiivi.

(70) *Sitten hän hakee toisesta laatikosta pienen messinkialaisimen ja hyvin pienen pikkuraisen vasaran, ja puukkolaatikosta hienokärkisimmän puukon ja viilalaatikosta viilan, joka on ohut kuin vieteri, ja asettaa **nekin** eteensä pöydälle.*

(71) *Hän saarnasi kahvia, viinaa ja tupakkaakin vastaan, mutta joi sentään kupin, kallisti pikarin ja poltti **sikarinkin**, kun kovalle otti.*

(72) *Toimitus sanoi tietävänsä useita sellaisia lohisalmia, vaikkei se vielä katsonut pitävänsä ilmaista, missä ne ovat, jotta onkimiehet niitä etsiessään mahdollisesti löytäisivät joitain **uusiakin**.*

Predikatiiviin *kin*-partikkeli on liittynyt 15 kertaa, kuten taulukosta 2 huomataan. Se on 4,2 prosenttia koko aineistosta. Esimerkeissä (73–74) *-kin* on liittynyt nominatiivimuotoisen predikatiivin laajennukseen.

(73) *Tämä maa olisi varmaan monine koskineen **hienommankin** urheilukalastajan paratiisi, jos urheilukalastusta täällä harrastettaisiin yleisemmin ja koskemme ja virtamme saatettaisiin parempaan kuntoon ja hoitoon, kuin missä ne nyt ovat.*

(74) *Ehkä se on monen mielestä **hyvinkin** vaatimaton saalis, varsinkin haukeihin nähden, joita saaristossa on kuultu saatavan paljonkin enemmän kerrallaan.*

Tässä luvussa olen tutkinut *kin*-partikkelin liittymistä lauseenjäseniin. Aineistoni perusteella voidaan todeta *kin*-partikkelin useimmiten liittyvän adverbiaaliin tai sen nominaalisen lausekkeen osaan. Saamani tulokset poikisivat varmasti useita jatkotutkimusaiheita, joita käsittelen tarkemmin päätännössä eli pääluvussa 4.

3.4. Lauseenjäsenten analysointi lausetyypeittäin

Syntaktisten lausetyyppien ja lauseenjäsenten analyysin jälkeen tarkastelen aineistoani siitä näkökulmasta, miten *kin*-partikkeli on liittynyt eri lauseenjäseniin syntaktisten lausetyyppien sisällä. Tarkastelen tässä osiossa vain monikäyttöisiä lausetyyppejä. Taulukossa 3 on vasemmalla lueteltuna intransitiivilauseen lauseenjäsenet. Keskimmaisessä sarakkeessa on esiintymien lukumäärät kussakin lauseenjäsenessä ja oikeanpuolimmaisessa sarakkeessa on vastaavat lukumäärät muutettuna prosentteiksi. Taulukossa 3 on siis esitettyä 122 *kin*-partikkeliesiintymän jakautuminen eri lauseenjäseniin intransitiivilauseissa. Taulukosta 3 nähdään, että *-kin* on liittynyt adverbiaaliin 61 kertaa (50,0 prosenttia), predikaattiin 33 kertaa (27,0 prosenttia) ja subjektiin 28 kertaa (23,0 prosenttia). Kun verrataan taulukkoa 3 taulukkoon 2, huomataan, että taulukon 3 lauseenjäsenet ovat esiintymistiheydeltään samassa järjestyksessä kuin taulukossa 2 eli kaikissa syntaktisissa lausetyypeissä yhteensä.

TAULUKKO 3. *kin*-partikkeliesiintymät lauseenjäsenittäin intransitiivilauseissa.

Lauseenjäsenet	Määrä	%
Adverbiaali	61	50,0
Predikaatti	33	27,0
Subjekti	28	23,0
Yhteensä	122	100

Taulukkoon 4 olen koonnut transitiivilauseiden lauseenjäsenet vasemmanpuoleiseen sarakkeeseen. Keskimmaisessä sarakkeessa on ilmoitettu niiden lauseenjäsenten lukumäärät, joihin *kin*-partikkeli on liittynyt transitiivilauseissa. Lukumäärien prosentuaaliset osuudet on koottu oikeanpuolimmaiseseen sarakkeeseen. Taulukosta 4

nähdään, että *kin*-partikkeli esiintyy aineistossani transitiivilauseissa 109 kertaa. Näistä esiintymistä 47 kappaletta eli 43,1 prosenttia on liittynyt adverbialiin. Objektin on liittynyt toiseksi eniten esiintymiä: 27 kappaletta eli 24,8 prosenttia. Subjektiin liittyneitä *kin*-partikkeleita on 20 kappaletta (18,3 prosenttia) ja predikaattiin liittyneitä 15 kappaletta (13,8 prosenttia). Verrattaessa taulukkoa 4 taulukkoon 2 huomataan eroja etenkin objektien ja predikaattien kohdalla. Odotuksenmukaisesti *kin*-partikkeli liittyy useammin objektiin transitiivilauseissa kuin muissa lausetyypeissä. *-kin* on myös liittynyt predikaatteihin harvemmin transitiivilauseissa verrattuna muihin syntaktisiin lausetyyppeihin.

TAULUKKO 4. *kin*-partikkeliesiintymät lauseenjäsenittäin transitiivilauseissa.

Lauseenjäsenet	Määrä	%
Adverbiali	47	43,1
Objekti	27	24,8
Subjekti	20	18,3
Predikaatti	15	13,8
Yhteensä	109	100

Taulukkoon 5 on koottu kopulalauseiden *kin*-partikkeliesiintymät lauseenjäsenittäin. Vasemmassa sarakkeessa on lueteltuna kopulalauseiden lauseenjäsenet. Keskimmaisessä sarakkeessa on *kin*-partikkeliesiintymien lukumäärä vastaavaan lauseenjäseneseen liittyneenä. Oikeanpuolimmaisessa sarakkeessa on kyseiset lukumäärät prosentteina ilmaistuna. Taulukossa 5 tarkastellaan sekä adverbiali- että predikaatiivityypin kopulalauseita. Taulukosta 5 nähdään, että *kin*-partikkeli esiintyy aineistossani kopulalauseissa 60 kertaa. Näistä esiintymistä 22 kappaletta eli 36,7 prosenttia on liittynyt adverbialiin, 15 kappaletta (25,0 prosenttia) predikaatiiviin, 14 kappaletta (23,3 prosenttia) predikaattiin sekä 9 kappaletta (15,0 prosenttia) subjektiin. Taulukosta 5 huomataan, että myös kopulalauseissa *-kin* on liittynyt adverbialiin eniten. Kuitenkin verrattuna koko aineiston jakautumiseen (ks. taulukko 2) kopulalauseiden lauseenjäsenten välillä ei ole yhtä suuria eroja. Predikaatiivikopulalauseiden 49 *kin*-partikkeliesiintymästä (ks. taulukko 1) 30,6 prosenttia on liittynyt predikaatiiviin, mikä nostaa kokonaisuudessaan kopulalauseiden predikaatiiviosuuden melko suureksi.

TAULUKKO 5. *kin*-partikkeliesiintymät lauseenjäsenittäin kopulalauseissa.

Lauseenjäsenet	Määrä	%
Adverbiaali	22	36,7
Predikatiivi	15	25,0
Predikaatti	14	23,3
Subjekti	9	15,0
Yhteensä	60	100

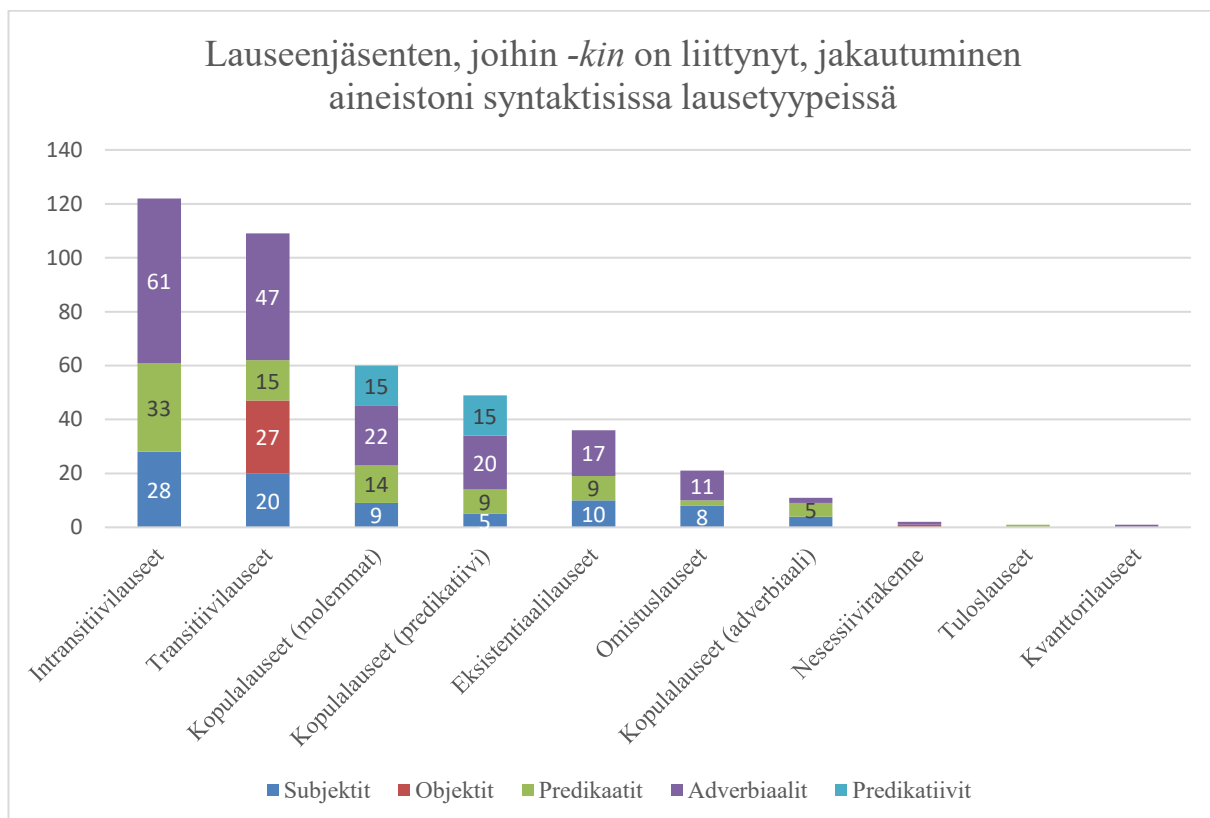
Kokonaisuudessaan voidaan todeta *kin*-partikkelin esiintyvän monikäyttöisissä lausetyypeissä pitkälti samoja esiintymistiheyksiä mukailien kuin kaikissa syntaktisissa lausetyypeissä yhteensä (ks. taulukko 2). Kaikissa monikäyttöisissä lausetyypeissä *-kin* on useimmiten liittynyt adverbiaaliin. Havaittavat erot liittyvät osaltaan syntaktisten lausetyyppien lauserakenteellisiin eroihin, esimerkiksi objektin tai predikatiivin olemassaoloon. Suhteelliset osuudet vaihtelevat hieman, mutta esiintymistiheyksissä on selkeää yhdenmukaisuutta.

3.5. Yhteenveto

Tässä luvussa kokoan yhteen tärkeimmät tutkimustulokseni sekä syntaktisten lausetyyppien että lauseenjäsenten osalta. Tämän luvun tarkoitus on esittää luvuissa 3.2.–3.4. tekemäni havainnot selkeässä ja tiiviissä muodossa. Tätä varten olen tehnyt kuvion (ks. kuvio 2), joka pyrkii kokoamaan analyysiluvun tulokset yhteen paikkaan.

Kuten taulukosta 1 jo nähdään, aineistoni mukaan *kin*-partikkeli liittyy useimmin monikäyttöiseen lausetyyppiin, kaikkein useimmin intransitiivilauseeseen (31,1 prosenttia kaikista tapauksista). Toiseksi eniten *kin*-partikkeliesiintymiä on transitiivilauseissa (27,8 prosenttia kaikista tapauksista). *kin*-partikkeli on siis liittynyt transitiivi- tai intransitiivilauseeseen yli puolessa tapauksista. Lauseenjäsenistä *-kin* liittyy useimmin adverbiaaliin. Aineistossani eri monikäyttöisten lausetyyppien kesken (ks. luku 3.4.) *-kin* on myös liittynyt useimmin adverbiaaliin. Eri lausetyyppien välillä on kuitenkin jonkin verran eroavaisuuksia *kin*-partikkelin esiintymisen suhteen.

Kuviossa 2 on esitelty aineistoni lauseenjäsenten jakautuminen syntaktisissa lausetyypeissä. Pylväiden vasemmalla puolella näkyy *kin*-partikkeliesiintymien lukumäärät. Pylväiden värit merkitsevät eri lauseenjäsentiä, joiden selitykset ovat pylväiden alapuolella. Vasemmalta oikealle siirryttäessä *kin*-partikkelin esiintymien määrä lausetyyppejä kohti pienenee. Kuviossa on eriteltyä kopulalauseet kokonaisuudessaan sekä adverbiaali- ja predikatiivityypin kopulalauseet erikseen.

KUVIO 2. Lauseenjäsenten, joihin *-kin* on liittynyt, jakauma aineistoni syntaktisissa lausetyypeissä.

Kuviosta 2 huomataan, että transitiivi- ja intransiivilauseita on huomattavasti eniten ja kopulalauseita kolmanneksi eniten. Intransiivilauseita on yhteensä 122 kappaletta ja transitiivilauseita 109. Kopulalauseita on yhteensä 60 kappaletta. Intransiivilauseissa *-kin* on sekä määrällisesti että prosentuaalisesti liittynyt eniten adverbiaaliin verrattuna muihin monikäyttöisiin lausetyyppeihin. Kuten kuviosta 2 nähdään, intransiivilauseissa *-kin* on liittynyt 61 adverbiaaliin, mikä vastaa 50,0 prosentin osuutta kaikista intransiivilauseiden lauseenjäsensistä (ks. taulukko 3). Transitiivilauseissa vastaava luku on 47, mikä on 43,1 prosenttia transitiivilauseiden lauseenjäsensistä (ks. taulukko 4). Kopulalauseissa *-kin* on liittynyt adverbiaaliin 22

kertaa, mikä vastaa 36,7 prosentin osuutta kopulalauseiden lauseenjäsenistä (ks. taulukko 5). Eksistentiaalilauseita on aineistossani 36 kappaletta ja omistuslauseita 21 kappaletta. Nesessiivirakenteita on puolestaan 2 kappaletta, tuloslauseita ja kvanttorilauseita molempia 1 kappale (ks. taulukko 1). Nesessiivirakenteissa *-kin* on liittynyt yhteen adverbiaaliin ja yhteen objektiin, tuloslauseessa yhteen predikaattiin ja kvanttorilauseessa yhteen adverbiaaliin.

4. PÄÄTÄNTÖ

Tässä kandidaatintutkielmassa olen tutkinut *kin*-partikkelin esiintymistiheyksiä aineistoni syntaktisissa ympäristöissä. Olen tarkastellut *kin*-partikkelin esiintymistä syntaktisissa lausetyypeissä sekä lauseenjäsenissä. Aineistonani olen käyttänyt Korpin aineistoa ”Suomalaisen kirjallisuuden klassikoita”, tarkemmin Juhani Ahon teosta *Lohilastuja ja kalakaskuja* (1921). Tutkimuksen alussa asettamani tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Mitkä syntaktiset lausetyypit yleisimmin sisältävät *kin*-partikkelin?
2. Mihin lauseenjäseniin *kin*-partikkeli yleisimmin liittyy?

Olen analysoinut aineistoani syntaktisin ja kvalitatiivisin menetelmin. Analyysin jälkeen voidaan todeta, että tutkimus on tuottanut vastaukset asettamiini tutkimuskysymyksiin. *-kin* liittyy useimmin monikäyttöisiin lausetyyppeihin. Aineistossani kaikkein eniten *kin*-partikkeliesiintymiä oli intransitiivilauseissa ja toiseksi eniten transitiivilauseissa. Nämä kaksi lausetyyppiä muodostavat valtaosan aineistoni *kin*-partikkeliesiintymistä. Predikatiivikopulalause on aineistoni kolmanneksi yleisin syntaktinen lausetyyppi, joka sisältää *kin*-partikkelin. Niiden osuus kaikista tapauksista on kuitenkin vain 12,5 prosenttia, joten kyseessä on huomattavasti pienempi ryhmä verrattuna transitiivi- ja intransitiivilauseisiin (ks. taulukko 1). *kin*-partikkelin sisältävistä lauseenjäsenistä selkeästi yleisin oli adverbiaali, sillä vajaa puolet kaikista aineistoni *kin*-partikkeleista oli liittynyt adverbiaaliin. Toiseksi eniten *kin*-partikkeliesiintymiä oli predikaateissa ja kolmanneksi eniten subjekteissa (ks. taulukko 2).

Haasteena tutkimusta tehdessä oli se, että tällaista tutkimusta *kin*-partikkelista ei ole juurikaan tehty, joten aikaisemman tutkimuksen kanssa keskusteleminen oli haastavaa. Minulla ei samasta syystä myöskään ollut vertailukohtaa, johon olisin oman analyysini etenemistä voinut verrata. Toisaalta olin tietoinen asiasta jo tutkimusasetelmaa luodessani, sillä deskriptiivisessä perustutkimuksessa ei ole samanlaisia mahdollisuuksia aikaisemman tutkimuksen kanssa keskustelemiseen kuin monissa muissa tutkimusasetelmissa. Hakulisen, Karlssonin ja Vilkunan teos *Suomen tekstilauseiden piirteitä: Kvantitatiivinen tutkimus* (1980) tarjosi kuitenkin hyviä lähtökohtia tutkimustulosten vertailuun.

Jatkotutkimusta ajatellen olisi mielenkiintoista toteuttaa samanlainen tutkimus erilaista aineistoa hyödyntäen ja verrata tuloksia toisiinsa. Aineisto voisi olla uudempi tai murteellisempi, esimerkiksi nauhoitetusta puheesta litteroitu. Kiinnostavaa olisi myös vaihtaa tekstilajia ja tutkia, onko tekstilajilla vaikutusta *kin*-partikkelin käyttöön. Sadan vuoden takainen kaunokirjallisuus eroaa melkoisesti nykypäivän puhekielestä, mahdollisesti myös *kin*-partikkelin osalta. Jatkotutkimusmahdollisuuksia ajatellen olisi hyvä tutkia myös sitä, mihin nominilausekkeen osaan *-kin* liittyy, sillä tässä tutkimuksessa en ole tehnyt eroa eri nominilausekkeiden osien välillä. Jatkotutkimusta voisi viedä myös semantiikan suuntaan: *kin*-partikkelin merkityksen analysointi eri konteksteissa olisi varmasti hedelmällinen aihe. Näillä näkymin teen pro gradu -tutkielmani *kin*-partikkelin funktioista luonnollisessa keskustelussa keskustelunanalyysiä hyödyntäen. Voikin olla, että tästä kandidaatintutkielmasta saatava tieto jollain tavalla linkittyy *kin*-partikkelin käyttötarkoituksiin ja eri merkityksiin ja hyödyttää jatkotutkimusta. *kin*-partikkeli on todella taajaan esiintyvä ja monikäyttöinen partikkeli, joten jatkotutkimusmahdollisuuksia voisi jatkaa hyvin moneen eri suuntaan.

LÄHTEET JA LYHENTEET

- CARLSON, LAURI 1993: *Dialogue games with Finnish clitics*. – SKYV 1993 s. 73–96. Turku: SKY.
- HAKULINEN, AULI – KARLSSON, FRED – VILKUNA, MARIA 1980: *Suomen tekstilauseiden piirteitä. Kvantitatiivinen tutkimus*. University of Helsinki. Department of General Linguistics. Publications No. 6.
- HIIDENMAA, PIRJO 2005: Näkökulmia yleiskieleen. – *Kielikello* 4/2005.
- KARPPINEN, PAULIINA 2016: *kin-liitteen ajallinen variaatio Vuolijoen murteessa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen laitos.
- KOLEHMAINEN, TARU 2009: Pipliasuomesta yleissuomeen. – *Kielikello* 2/2009.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2020. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. URN:NBN:fi:kotus-201433. Verkkojulkaisu HTML. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 11.11.2020. (13.1.2021).
- MÄKELÄ, MATTI 1993: *Suomen murteiden kin ja kaan, kään -liitteet: Morfologia ja leksikko*. SKST 591. Helsinki: SKS.
- MÄNTYLÄ, EVELIINA 2017: *Imperatiivi ja kin-partikkeli kielteisyyttä implikoivassa imperatiivilauseessa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen laitos.
- PALANDER, MARJATTA 1991: Puhe- ja kirjakielen sanajärjestyseroja. – *Virittäjä* 95 (3) s. 235–254.
- VILKUNA, MARIA 1984: Voiko *kin*-partikkelia ymmärtää? – *Virittäjä* 88 (4) s. 393–407.
- VILPPULA, MATTI 1984: ”Kurkikin jo lähti”. – *Virittäjä* 88 (1) s. 47–59.
- VILPPULA, MATTI 1995: Monimielinen *kin*. – *Kielikello* 1/1995.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: SKS. <http://scripta.kotus.fi/visk> (4.12.2020).